

בראשית פרשת וירא פרק יח פסוק א - ט

(1)

- (א) פָּנָא אֱלֹהִים קָلְקָל בָּלְקָל מַמְכָּא וְקָא יְשֵׁב פָּתְחָה-פָּאֶל כְּלָם קִיּוֹם:  
(ב) וַיְשַׁא עַיְלָו נָרָא וְהַגֵּל שְׁלָשָׁה אֲנָשִׁים נָצְבָּא עַלְיוֹ נָרָא גַּרְזָן לְקָרָאתָם מִפְּתָחָה בָּאֶלְעָלָה:  
(ג) וַיֹּאמֶר אָדָם אַמְּדָנָא מִצְאָתִי סָנָן בָּעֵילָר אַל-גָּא תַּעֲבֶר מַעַל עַבְדָּךְ:  
(ד) יְקַחְדְּגָא מַעַט-מִלִּים וּרְחָצָו רְגִילָּם וּשְׁעָנוּ פְּתָחָת הַעַץ:  
(ה) וְאַקְפָּה פַּת-לְקָם וּוְעַדְן לְבָכְט אַמְּרָר פָּעֵלָרָן פִּידָּלָן עַבְרָתָם עַל-עַבְדָּגָם וַיֹּאמְרוּ  
בָּן פְּתָחָה כָּאָשָׁר דְּבָרָתָה:  
(ו) וַיִּמְהַר אַבְרָהָם קָאֶלְהָא אַל-שָׁגָה וַיֹּאמֶר מַהְרָי שָׁלָשׁ סָאִים קָמָח סָלָת לְוַשִּׁי וּשְׁעִין  
עַגְוָתָה:  
(ז) וְאַל-הַבָּגָר גַּז אַבְרָהָם וַיָּחַזְקָר בָּרָק וְטוֹב וְעַטְעַט אַל-הַגָּעָר וַיִּמְהַר לְעַשּׂוֹת אֶתְנוֹ:  
(ח) וַיָּחַזְקָר סְמָאָה וּמְלָבָן אַל-הַבָּגָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּתַן לְפָנָיהם וְהַאֲ-עָמָד עַל-יָדָם פְּתָחָת  
הַעַץ וַיַּאֲכָלָה:

רש"י בראשית פרשת וירא פרק יח פסוק ד

(2)

וּרְחָצָו רְגִילָּם - סְבּוּר שָׁם עֲרָבִים שְׁמַתְחוּם לְאַבָּק רְגִילָּם וְהַקְפִּיד שְׁלָא לְהַכְּנִיס עֲבוֹדָה זָרָה  
לְבִתְתוֹן

גור אריה בראשית פרשת וירא פרק יח פסוק ד - ה

(3)

ועוד דע כי הערביים הם נושעים ממוקם למקום, ואין להם חנייה וישוב רק הם יושבי אוהלים,  
ולפייך הם הולכי דרכים ויש להם אבוק ברגליהם תמיד, ולפייך הם משתמשים לאבוק, שהערביים  
היו אומרים שהם נתונם תחת שר הדרך, שהרי הם הולכי דרכים תמיד, ולפייך היו הערביים  
משתוחים לאבוק שברגליהם - שהוא אבוק דרכים. כמו שהעבדים למלל טלה היו עובדים בהמות,  
מן ששהבהמות במלל טלה, כך הערביים מפני שהיו עובדים למלל הדרך - וכך היו משתמשים  
לאבוק דרכים שברגליהם:

תלמוד בבלי מסכת Baba Metzia דף פ"ו עמוד ב

(4)

יקח נא מעט מים ורְחָצָו רְגִילָּם, אמר רבי ינאי ברבי ישמעאל, אמרו לו: וכי בערביים חשבתנו  
שהם משתמשים לאבוק רגilihם? כבר יצא ממן ישמעאל.

מהרש"א חידושים אגדות מסכת Baba Metzia דף פ"ו עמוד ב

(5)

וכי בערביים חשבתנו כן. כבר יצא ממן ישמעאל כן. מבואר מדהקדים הרחיצה לילנה  
שלא כמנוג שהרי לוט ולבן הקדימו הלינה לרחיצה דרישו שהקפיד על האבוק שהוא ע"ז לערביים  
ותשובת מלאכים זו שאמרו וכי בערביים כן וdoi לא הזכרה בכתב ולא למדוה אלא מדלקה  
אברהם בזה שיצא ממן ישמעאל אשר הערביים הם צרעו העבדים בזה ואמרין החושד בכשריהם  
לוקה בגופו וק"ל:

(6)

וַיִּתְמַהֵּלָהוּ וַיַּחֲזִיקָהוּ בָּאֶנְשִׁים בְּצִדְקוֹ וְבִזְדַּעַשְׂתוֹ וְבִזְדַּעַשְׂתִּי בְּנֵנוֹי בְּחִטְמָלָתִי וְלֹאֵךְ עַלְיוֹ  
וְצַאֲהָהוּ בְּגַעַרְתִּוּ מִתְחַזְּקָה לְעִירָה:

בראשית פרשת ח"י שרה פרק כד פסוק יב

(7)

וַיֹּאמֶר יְהֹאֵךְ אֶלְעָמִי אֶלְעָמִי אֶבְרָהָם כִּי־גַּם וְעַשְׂהָה־תִּפְסֹד עִם אֶלְעָמִי אֶבְרָהָם:  
בראשית פרשת וישב פרק לט פסוק ח

(8)

וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר אֶל־אֶשְׁתָּאֵלְעָמִי הִנֵּן אֶלְעָמִי לְאִידְעָ אֶת־מִתְבָּבָת וְכֹל אֲשֶׁר־יִשְׁלַׁחְנָה נִמְתַּן בְּצִדְקוֹ:

וַיֹּאמֶר פְּרָשָׁת צו פרק ח פסוק כג

(9)

וַיָּשַׁׁבְטוּ וַיַּקְרַב מֶלֶךְ וַיִּתְּגַּנֵּן עַל־תְּנָגָה אֶזְרָאֵלְעָמִי כִּי־מִתְבָּבָת וְכֹל בְּגַעַרְתִּוּ בְּנֵנוֹי בְּמִקְנָה:

לְזִיכְרָה בְּגַעַרְתִּוּ (ט) (בב' כב' כב')

(10)

והוֹיָה המטיר על סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה גְּפִירִית וְאֶשְׁמָתָה הוֹיָה מִן  
הַשְּׁמִים. עַי גַּמְיִ בְּרֻכּוֹת (י'). הַנָּהָה בְּרוּנִי דָּהוּ בְּשַׁבְּבוֹתָהָה דָּרְמִים וְהוּא קָא  
מַצְעָרָה לְיהָ טֻבָּא... אָמְרָה לְיהָ בְּרוּנִי דְּבִתְהָוּ מַאי דַעַתְהָ מִשְׁוּם דְּכִתְבָּ  
יַתְמוֹ חֲטָאִים, מַיְיַתְבָּ חֲטָאִים, חֲטָאִים כְּתִיבָּ. כְּלוּמָה, דְּחַטָּא הַיָּהָ  
אָדָם שְׁמָסָר כֵּל כָּלְוָה לְעַנְיִינִי חֲטָא, דְּמָהָרָ שְׁעָבָר עַל הַעֲבִירָה כִּי־כָּרְבָּ  
פְּעִים, נִתְיִיחּוּ הַגְּבָרָה וְהַחְטָא לְהִיּוֹת אֶחָד (הָוָה אַיְקָאָרְנִיָּשָׁן שְׁלָל  
הַרְשָׁוּתָה), וְדוֹמָא דְּקָרָא דְּכִתְבָּ וְאַנְיַתְפִּילָה, בְּנִיגּוֹד לְהַלְשָׁן — אַנְיַ  
מַתְפָּלָל. דְּחַטָּא הַיָּהָנוּ שְׁעוֹשָׂה פְּעוֹלָת הַחְטָא בֵּין שָׁאָר כְּמָה פְּעוֹלָות.  
זָכִיכְ בְּעַל הַנְּתִיבוֹת בְּסִי נְחַלְתִּי עַקְבָּ. וּשְׁמַעְתִּי מַהְרִיר יְרוּחָם גָּרְעָלִיק,  
זָיל, שְׁהָגְרִיאָה הִיָּה אָמָר בְּיאָור זֹה בְּהַזְּ גַּמְיִ דְּבָרָוִיהָ בְּשֵׁם בְּעַל  
הַנְּתִיבוֹת.].

וְהַמְּבָדֵל יְשַׁׁלְּחָ לְדִינָה בֵּין כָּלִי שְׁטָף לְבִין כָּלִי חָרָס, דִּישְׁגַּעַלְהָ לְכָלִי  
שְׁטָף, אַךְ לֹא לְכָלִי חָרָס, דָּאִינוּ יוֹצֵא מִידִי דּוֹפֵוּ לְעוֹלָם. דְּבָכְלִי שְׁטָף, יְשַׁׁ  
כָּלִי וְיִשְׁלַׁחְ בְּלִיעָה, וְשִׁנִּי דְּבָרִים נְפָרְדִּים הַמָּה, וְאַשְׁר עַיְכָ אָפָּרְ לְהַבְּדִילָם  
זָמִיעָ עַיְיַ הַגְּעָלָה. מַשְׁאָעָכְ בְּכָלִי חָרָס, דְּחַכְלִי מִזְדָּחָה עַם הַאִיסְטָר וְנְעַשְׁיָ  
לָאָחָד. וְכֹן הַדִּין לְעַנְיָן טָמָאָה, דָּאִין טְבִילָה מָועֵלָת לְכָלִי חָרָס לְסָלָק  
טָמָאָתָם, דְּחַכְלִי מִזְדָּחָה עַם הַטּוֹמָאָה, וְנְהַפְּכִים לְהִוָּת אָחָד. אַךְ מְכָלָ  
מָקוֹם שְׁבִירָה כֵּן מָועֵלָת לְהַפְּקִיעָה אֶת הַטּוֹמָאָה מֵעַל הַכָּלִי חָרָס. וּכֹן  
הַדָּבָר בְּבָנְיָא, שְׁהַחְוֹתָא דּוֹמָה בְּפָרֶט זוּ לְכָלִי שְׁטָף, וְחַטָּא — לְכָלִי  
חָרָס. וְהַנָּהָה בְּתְפִילָת שְׁמוֹנָה עַשְׂרָה שְׁבָכְלִי יוֹם אָנוּ מְתֻפְלָלִים — הַשְּׁבָנָן  
אָבִיט לְתֹורָתָן... וְהַחְזִירָנוּ בְּתְשׁוֹבָה שְׁלָמָה לְפָנֵיךְ. וְאַיְלָוּ לְהַלְןָ בְּבְרִכָּת  
וּלְמַלְשִׁינָן אָנוּ מְתֻפְלָלִים עַל הַרְשָׁעִים — תְּעַקְרֵב וְתַשְׁבֵר וְתִמְרוּ.  
דְּכָאן מְבָקְשִׁים עַל הַרְשָׁעִים שִׁיחָזְרָוּ בְּתַשְׁוֹבָה, וְכֹאן מְבָקְשִׁים שִׁתְשַׁבֵּר.  
אַלְאָ וְאַיְלָה דְּבָרִי סּוֹיִ רְשָׁעִים יְשַׁׁ אָן, דַעַל אַלְוָ שָׁחָם חָוְטָאִים —  
בְּבָחִינָת כָּלִי שְׁטָף, אַטְמְתֻפְלָלִים שִׁיחָזְרָוּ בְּתַשְׁוֹבָה. אַבְלָ עַל אַלְהָ  
שְׁאַצְלָם נַחֲפֵץ הַחְטָא לְהִוָּת אַיְדִיאָלָגָוִיהָ, וְהַסְּסָמָחָנִים חָטָאִים,  
וּבְבָחִינָת כָּלִי חָרָס הַמָּה, אַשְׁר אַיְן לְטוֹרָה אֶלְאָ בְּשִׁבְירָה, עַלְיָהָן אָנוּ  
מְתֻפְלָלִים — תְּשַׁבָּר. וְכֹן הָוָה בְּתְפִילָת רְיִיָּה, שְׁמַתְיִילָה אָנוּ מְתֻפְלָלִים  
בְּתַשְׁוֹבָה. וְלֹאָחָר מְכָן אָנוּ מְבָקְשִׁים — וְכֹל הַרְשָׁעָה כּוֹלה כָּעָשָׁן תְּכִלָּה

(כב,יא) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מֶלֶךְ הָיָה מִן

אל הַגְּעָר וְאֶל תַּעֲשֵׂה לוּ מִזְאָמָה וְגַוְעָ

הַנָּה בְּמִסִּי רָאשׁ הַשָּׁנָה (כט): מִבְּוֹאָר שָׁאָר  
עַל פִּי שְׁעַקְרָוּ חַכְמִים אֶת מִצְוֹת תְּקִיעָת שְׁוֹפֵר  
בְּרָאשׁ הַשָּׁנָה שְׁחָל בְּשַׁבְּתָה, מִ"מְ" יְשַׁׁ לְנוּ קִוּם  
שְׁלָל "אַזְכּוֹן תְּרוּעָה" עַיְיַ קְרִיאָת מִקְרָאֹת שְׁלָל (טז). אַיְרָ  
אָבָהוּ לְמִה תְּוַקְעִין בְּשְׁוֹפֵר שְׁלָל אִילָ, אָמָר  
הַקְּבִּיהָ תְּקַעַוּ לִפְנֵי בְּשְׁוֹפֵר שְׁלָל אִילָ כִּדְיַ  
שְׁאַזְכּוֹר לְכָם עֲקִידָת יִצְחָק בָּן אֶבְרָהָם וּמַעְלָה  
אָנִי עַלְיָם כָּאַיְלָוּ עֲקִידָתָם לִפְנֵי, עַיְכָ  
וְאַיְכָ קָשָׁה אַיְכָ נִזְכָּה לְזִיכְרָה זֹאת בְּרָאשׁ  
הַשָּׁנָה שְׁחָל לְהִוָּת בְּשַׁבְּתָה שָׁאָר בְּיַדְינוּ לְתַקְעָוּ  
לִפְנֵי הַקְּבִּיהָ בְּשְׁוֹפֵר שְׁלָל אִילָ, וְאַיְכָ נִזְכָּה לְרַצְוִי  
זֹה שְׁלָל "מַעְלָה אָנִי עַלְיָם כָּאַיְלָוּ עֲקִידָתָם לִפְנֵי".

אָסְנָתָן נִתְבָּנוּ נִרְאָה שָׁמָה שְׁקָרָה לְאֶבְרָהָם  
אָבִינוּ בְּהָרְמוּרָה בְּשַׁעַת הַעֲקִידָה שְׁצָוָה  
הַקְּבִּיהָ לְהַקְּרִיב אֶת בָּנוּ וּבְשַׁעַת שְׁהִיָּה מָכוֹן  
וּמְזֻמָּן לְקִימָת הַמִּצְוָה נִרְאָה לוּ מֶלֶךְ הָיָה וְאָסְרָ  
עַלְיוּ לְקִימָת הַצּוֹויִ, כְּמוּ כָּן הַדָּבָר כְּשֶׁרֶשֶׁ  
הַשָּׁנָה חָל בְּשַׁבְּתָה שָׁאָר מְזֻמָּן לְקִימָת מִצְוֹת  
תְּקִיעָת שְׁוֹפֵר, אַיְלָבָאִים חָזְלָל דְּבָרִים  
דְּבָרִים חַיִים וְאוֹסְרִים עַלְיָנוּ אֶת קִוּם  
הַמִּצְוָה מִחְמַת הַגְּזִירָה שָׁמָא יַעֲבִרְנוּ דִּי אָמוֹת  
בְּרָהִירָ. וּכְזֹוגָמָת הַמֶּלֶךְ שְׁצָוָה לְאֶבְרָהָם בְּשֵׁם  
הַיְיָ "אֶל תַּשְׁלַׁח יְדָךְ אֶל הַנְּעָר" וְאֶרְגָּם זֹאת  
נִחְשָׁב לְאֶבְרָהָם אָבִינוּ כָּאַיְלָוּ הַקְּרִיב אֶת בָּנוּ,  
כְּמוּ כָּן נִזְכָּה גַּם אֶנְחָנוּ לְרַצְוִי זֹה שְׁלָל "מַעְלָה  
אָנִי עַלְיָם כָּאַיְלָוּ עֲקִידָתָם עֲמִיכָם לִפְנֵי".